

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 23. juli 2010

Sag 167/2010

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Peter Rørdam)

I tidligere instanser er afsagt kendelser af Retten i Næstved den 5. maj 2010 og af Østre Landsrets 1.afdeling den 6. maj 2010.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Niels Grubbe og Vibeke Rønne.

Påstande

Kærende, T, har nedlagt påstand om, at han burde være løsladt den 5. maj 2010.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

T blev anholdt den 26. februar 2010 og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1 og 3, jf. § 224, ved fra midten af oktober 2009 og frem til den 24. februar 2010 at have haft anden kønslig omgængelse end samleje med den 13-årige A, der er datter af hans forhenværende kæreste, med hvem han har et barn. Ifølge sigtelsen har T på sin daværende kærestes bopæl ca. 10-15 gange ført sin finger op i kønsdelen på A og 3-4 gange slikket hende på kønsdelen samt ført hendes hånd ned på sit erigerede lem.

T blev samme dag fremstillet i grundlovsforhør, hvor han erkendte sig skyldig. Retten i Næstved varetægtsfængslede T i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, frem til den 11. marts 2010.

Den 11. marts 2010 forlængede retten varetægtsfængslingen indtil den 8. april 2010 på samme grundlag. T havde erklæret sig indforstået med den fortsatte fængsling.

Den 8. april 2010 blev fængslingen forlænget frem til den 5. maj 2010, hvor der var berammet hovedforhandling.

Ved brev af 27. april 2010 til retten anmodede anklagemyndigheden om omberømmelse af hovedforhandlingen, idet mentalerklæringen efter undersøgelsen, der var iværksat ved kendelse af 23. april 2010, ikke ville kunne foreligge til den 5. maj 2010. Hovedforhandlingen blev herefter omberømmet af retten til den 20. august 2010.

Under retsmødet den 5. maj 2010 afsagde retten kendelse om, at T skulle være varetægtsfængslet i yderligere 4 uger under henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2. Af denne kendelse fremgår:

”T har meldt sig selv til politiet og tilstået i overensstemmelse med sigtelsen, og politiet har haft lejlighed til at afhøre vidnerne i sagen.

På denne baggrund, og under hensyn til sagens omstændigheder i øvrigt, finder retten, at der ikke længere er grund til at frygte, at tiltalte sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen.

Betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, er derfor ikke længere til stede.

Efter Ts egen tilståelse er der en særlig bestyrket mistanke om, at han er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 1 og stk. 3.

Efter forholdets grovhed og karakter, finder retten, at hensynet til retshåndhævelsen kræver, at T ikke er på fri fod.

Retten finder, at politiet har fremmet undersøgelsen tilstrækkeligt hurtigt, jf. retsplejelovens § 768, og at fortsat varetægtsfængsling ikke vil stå i misforhold til forbrydelsens grovhed eller sanktionen, hvis tiltalte er skyldig.

T skal derfor varetægtsfængsles, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2.

Anklagemyndigheden har ikke indleveret anklageskrift, men alene en retsmødebegæring, der skal behandles under et retsmøde, der er berammet til den 20. august 2010 med henblik på sagens fremme som tilståelsessag. På dette grundlag kan det ikke bestemmes, at varetægtsfængslingen skal fortsætte uden yderligere forlængelser indtil der er afsagt dom i sagen, jf. retsplejelovens § 767, stk. 2.

Retten fastsætter herefter fængslingsfristen som nedenfor anført, jf. retsplejelovens § 767, stk. 1.”

Forsvareren kærede kendelsen, der den 6. maj 2010 blev stadfæstet af landsretten.

Det er oplyst, at T på baggrund af kendelser afsagt af Retten i Næstved den 27. maj og den 24. juni 2010 fortsat er varetægtsfængslet frem til den 22. juli 2010 efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2.

I mentalerklæring af 25. maj 2010 er som konklusion bl.a. anført:

”Man finder observanden præget af en forstyrret personlighedsstruktur af blandet evasiv ængstelig og dependent type, dertil i belastede situationer udløsning af lettere depressiv symptomatologi som beskrevet.

Observanden har desuden en primær seksulogisk problemstilling, idet han gennem minimum 15 år har følt sig tiltrukket af yngre piger mellem 12-18 år og er aktuelt nu sigtet for overtrædelse af straffelovens § 222 og 224, sandsynligvis betinget af denne trang. Observanden har ikke tidligere givet efter for sine behov, men anfører, at han ikke kunne bremse sig selv, da muligheden for det påsigtede opstod, men at han nu efter afsløringen ønsker hjælp.

Man finder derfor sammenfattende observanden tilhørende den i straffelovens § 69 omtalte personkreds og man skal derfor, til forebyggelse af ligeartet kriminalitet som det nu påsigtede, anbefale sagsakterne og mentalobservationserklæringen forelægges det såkaldte visitations-udvalg med henblik på etablering af psykiatrisk-seksulogisk behandling og mulig betinget dom frem for almindelig forskyldt straf, idet man finder observanden egnet og til dels motiveret for psykiatrisk seksulogisk behandling i henhold til den såkaldte visitationsordning.

Er dette ikke tilfældet, kan man ikke pege på anden psykiatrisk særforanstaltning som mere formålstjenlig end forskyldt straf jf. straffelovens § 68 2 pkt. i fald han kendes skyldig.”

I Visitationsudvalgets udtalelse af 6. juli 2010 hedder det bl.a.:

”Visitationsudvalgets konklusion

PO har erkendt sig skyldig i den påsigtede kriminalitet. Han har udtrykt ønske om hjælp til at finde en forklaring på, at den påsigtede kriminalitet kunne ske for at sikre, at det ikke vil ske igen. Han har ingen tidligere domme for sædelighedskriminalitet, men erkender specielt seksuel tiltrækning af børn og mindreårige.

Hvis retten finder, at herværende sag kan afgøres med en betinget dom, finder visitationsudvalget med baggrund i ovenstående, PO egnet til og motiveret for at indgå i et ambulante behandlingsforløb i medfør af ordningen af visse seksualkriminaliteter som alternativ til frihedsstraf.”

Ved lov nr. 499 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven blev muligheden for at anvende varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen udvidet i sager om blandt andet seksuel misbrug af børn under 15 år. Af lovforslagets bemærkninger fremgår bl.a.:

”3.1 Strafferetsplejeudvalgets overvejelser og lovudkast

...

3.1.4 Sammenfattende generelle overvejelser

3.1.4.1 Strafferetsplejeudvalget finder som nævnt i pkt. 3.1.1 ovenfor, at regler om retshåndhævelsesarrest bør have et snævert anvendelsesområde. Væsentlige principielle grunde taler således i hvert fald for ikke at udvide anvendelsesområdet for retshåndhævelsesarrest væsentligt i forhold til de gældende regler. Udvalget har overvejet spørgsmålet om en udvidet adgang til retshåndhævelsesarrest i sædelighedssager med dette udgangspunkt.

Udvalget har således fundet, at en sådan lovændring i givet fald snarere bør have karakter af en ajourføring af anvendelsesområdet for de gældende regler om retshåndhævelsesarrest end en udvidelse til forbrydelser, der er mindre grove end dem, der i dag giver mulighed for retshåndhævelsesarrest. Ved gennemgangen af de enkelte sædelighedsforbrydelser har udvalget derfor lagt vægt på at undersøge, om der findes tilfælde af sædelighedsforbrydelser, hvor der i dag ikke er mulighed for retshåndhævelsesarrest, men som alligevel kan sidestilles med andre forbrydelser, hvor en sådan mulighed findes efter de gældende regler.

Udvalget har fundet, at en almindelig regel om retshåndhævelsesarrest fortsat bør forbeholdes de groveste forbrydelser.

...

3.1.4.3 Strafferetsplejeudvalget har endvidere overvejet spørgsmålet om en udvidelse af mulighederne for varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen i sædelighedssager i lyset af visitationsordningen med henblik på psykiatrisk/sexologisk behandling af seksualforbrydere, som er nærmere omtalt i betænkningen side 93-96.

Udvalget bemærker, at en udvidelse af mulighederne for varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen i sædelighedssager ikke vil berøre muligheden for at idømme en betinget dom med vilkår om psykiatrisk/sexologisk behandling. En sådan afgørelse træffes efter indstilling fra et visitationsudvalg om sigtedes egnethed og motivation til at indgå i et behandlingsforløb, og indstillingen vil i givet fald foreligge forud for hovedforhandlingen i straffesagen.

Udvalget anfører, at en udvidet anvendelse af varetægtsfængsling alligevel vil kunne have som konsekvens, at nogle dømte ikke kommer til at indgå i et behandlingsforløb, som de ellers ville have indgået i. Dette kan dels være en følge af, at fængslingen i arresthus efter det oplyste kan indvirke negativt på motivationen for behandling, dels af, at en varetægtsfængsling indebærer, at afsoningstiden forkortes. Udvalget har på det foreliggende grundlag ikke mulighed for nærmere at vurdere, hvor mange personer det i givet fald vil kunne dreje sig om.

...

3.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig i Strafferetsplejeudvalgets overvejelser, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast. Den foreslåede adgang til retshåndhævelsesarrest i visse sædelighedssager vil kunne anvendes i tilfælde, hvor det ud fra de konkrete omstændigheder skønnes, at det med henblik på at fastholde en fornøden konsekvens i retshåndhævelsen af hensyn til retsbevidstheden er påkrævet at fængsle den formodede gerningsmand, selv om der ikke foreligger en endelig dom.

Med hensyn til visitationsordningen for seksualforbrydere er Justitsministeriet enig i, at det er væsentligt at være opmærksom på, om den foreslåede udvidelse af adgangen til varetægtsfængsling eventuelt vil få betydning for, hvor mange sædelighedsdømte der gennemfører et psykiatrisk/sexologisk behandlingsforløb. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at sige noget sikkert om sådanne konsekvenser af en udvidet adgang til varetægtsfængsling i sædelighedssager. Hvis lovforslaget vedtages, vil Justitsministeriet på den baggrund anmode Direktoratet for Kriminalforsorgen om løbende at følge udviklingen på området.

...

Til § 1

Til nr. 1 og 2 (§ 762, stk. 2, nr. 2)

Det foreslås, at der i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, indsættes henvisninger til straffelovens §§ 222 og 218, stk. 1, §§ 224 og 225, jf. §§ 222 og 218, stk. 1, og § 235, stk. 1, samt til straffelovens § 232 for så vidt overtrædelsen er begået over for et barn under 15 år. De nævnte straffelovsbestemmelser angår kønslig omgængelse med barn under 15 år, seksuel udnyttelse af sindssyge og mentalt retarderede, udbredelse af børnepornografi samt blufærdighedskrænkelser.

Forslaget indebærer, at der bliver mulighed for varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen, når der foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at sigtede har overtrådt en af disse straffelovsbestemmelser. For så vidt angår straffelovens § 232 (blufær-

dighedskrænkelser) gælder dette dog kun, hvis overtrædelsen er begået over for et barn under 15 år.

Den foreslåede adgang til retshåndhævelsesarrest i visse sædelighedssager vil kunne anvendes i tilfælde, hvor det ud fra de konkrete omstændigheder skønnes, at det med henblik på at fastholde en fornøden konsekvens i retshåndhævelsen af hensyn til retsbevidstheden er påkrævet at fængsle den formodede gerningsmand, selv om der ikke foreligger en endelig dom.

Straffelovens § 222 og §§ 224 og 225, jf. § 222 (kønslig omgængelse med barn under 15 år), opfylder kravet i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, om en strafferamme på mindst 6 års fængsel...

De foreslåede henvisninger til disse straffelovsbestemmelser i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, indebærer, at der vil kunne ske varetægtsfængsling ved særligt bestyrket mistanke om overtrædelse heraf, selv om der ikke kan forventes en langvarig fængselsstraf (fængsel i 8-10 måneder og derover), sådan som det efter retspraksis kræves ved varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1.

...

I øvrigt videreføres de gældende betingelser for retshåndhævelsesarrest efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, uden ændringer.

Kravet om særligt bestyrket mistanke er således uændret, og der skal ligesom efter den gældende § 762, stk. 2, nr. 2, kunne forventes en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage. Endelig er det fortsat en betingelse, at hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Kravet om særligt bestyrket mistanke er udtryk for, at der skal være en meget høj grad af sandsynlighed for, at sigtede er skyldig...

Med hensyn til den forventede straf skal retten skønne over, om sigtede i tilfælde af domfældelse kan forventes idømt en straf på mindst 60 dages ubetinget fængsel...

Ved vurderingen af, om hensynet til retshåndhævelsen kræver, at sigtede ikke er på fri fod, må der navnlig lægges vægt på oplysningerne om forholdets karakter og grovhed.

Med hensyn til sager om straffelovens § 222, herunder jf. §§ 224 og 225, om *kønslig omgængelse med barn under 15 år* bemærkes, at der inden for straffebestemmelsens anvendelsesområde forekommer en række sager, hvor strafniveauet ligger under det, som giver adgang til retshåndhævelsesarrest efter den gældende regel i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, men hvor der må siges at være tale om alvorlige overgreb mod børn. Lovforslaget tager med hensyn til straffelovens § 222 sigte på overtrædelser, hvor straffen kan forventes at blive fængsel i navnlig 3-5 måneder og derover, og hvor det efter en konkret vurdering af forholdets grovhed må anses for stødende for retsfølelsen, at sigtede er på fri fod. Der tænkes herved på overgreb, der er hensynsløse og stødende i en sådan grad, at de kan sidestilles med de voldshandlinger, der kan begrunde retshåndhævelsesarrest efter den gældende regel i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2.

I sådanne sager vil retshåndhævelsesarrest efter lovforslaget navnlig kunne komme på tale, hvis der er tale om seksuelt misbrug af et mindre barn (dvs. et barn under 12 år), herunder i en familierelation. Derimod vil der normalt ikke være grundlag for retshåndhævelsesarrest, hvis der er tale om kæresteforhold eller lignende.

...

Proportionalitetsprincippet vil gælde uændret, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3. Varetægtsfængsling kan således ikke anvendes, hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

Proportionalitetsprincippet har navnlig betydning i relation til forlængelse af varetægtsfængsling. Varetægtsfængslingen vil således ikke kunne udstrækkes ud over længden af den straf, som må forventes at skulle afsones, hvis sigtede findes skyldig. I vurderingen heraf indgår, at prøveløsladelse normalt kan ske, når to tredjedele af straffetiden, dog mindst 2 måneder, er udstået, jf. straffelovens § 38.”

Anbringender

T har gjort gældende bl.a., at sagen, hvis de nødvendige oplysninger havde været fremme, var blevet afgjort ved den hovedforhandling, der var berammet til foretagelse den 5. maj 2010, og at han herefter ville have været løsladt, enten som følge af en betinget dom med vilkår om behandling, eller til afventning af afsoning af en ubetinget fængselsstraf. Hensynet til retshåndhævelsen kan ikke berettige en fortsat varetægtsfængsling, der skyldes den forsinkede behandling af sagen, som han ikke har noget ansvar for.

Anklagemyndigheden har til støtte for påstanden om stadfæstelse anført bl.a., at der fortsat er grundlag for varetægtsfængsling, idet mistankekravet er opfyldt ved Ts erkendelse af, at han ved gentagne lejligheder har haft anden kønslig omgængelse end samleje med sin tidligere kærestes 13-årige datter, at gerningsperioden strækker sig over 4½ måned, at der er tale om et seksuelt misbrug i en familierelation, idet forurettede må betegnes som sigtedes steddatter, og at hensynet til retshåndhævelsen i disse sager tilsiger, at sigtede skal forblive varetægtsfængslet, idet Folketinget i 2008 vedtog særlige regler om retshåndhævelsesarrest i sædelighedssager.

Højesterets begrundelse og resultat

Efter oplysningerne om forholdets karakter og grovhed tiltræder Højesteret, at hensynet til retshåndhævelsen kræver, at T ikke er på fri fod, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2. Høje-

steret tiltræder endvidere, at den fortsatte varetægts-fængsling ikke vil stå i misforhold til sagens betydning eller den retsfølge, som kan ventes i sagen, jf. § 762, stk. 3.

Da der ikke er grundlag for at antage, at sagen ikke er søgt fremmet med tilstrækkelig hurtighed, tiltræder Højesteret, at der også efter den 5. maj 2010, hvor hovedforhandlingen måtte aflyses, fortsat var grundlag for varetægtsfængsling.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.